

Nr 66.

Av herr Norup m. fl., om ökat anslag till Bidrag till hushållningssällskapen: Omkostnader.

I bilaga 11 till årets statsverksproposition, nionde huvudtiteln, punkt G 2. Bidrag till hushållningssällskapen: Omkostnader, har föreslagits, att för ändamålet under budgetåret 1951/52 skulle anvisas ett reservationsanslag av 3 100 000 kronor. I samband härmed har i propositionen erinrats om den pågående utredningen rörande ändrade grunder för fördelningen av ifrågakvarande anslag m. m., men då denna utredning icke torde kunna slutföras inom sådan tid, att eventuella förslag i ämnet kunna föreläggas 1951 års riksdag, förordas att nu gällande fördelningsgrunder tills vidare fortfarande böra tillämpas. I anslutning härtill må vidare påpekas, att från anslaget till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område utgå till hushållningssällskapen i Norrland samt i Värmlands och Kopparbergs län medel för vissa särskilda åtgärder och kostnader. Förslag i sistnämnda hänseende för budgetåret 1951/52 har ännu icke framlagts, men det torde kunna förväntas, att det kommande förslaget i sistnämnda avseende icke kommer att innebära någon förändring gentemot anslagstilldelningen under innevarande budgetår.

Omnämnda för budgetåret 1951/52 föreslagna omkostnadsanslag å 3,1 milj. kronor, vilket avser verksamheten under kalenderåret 1951, är av samma storlek som det anslag, vilket anvisats för motsvarande ändamål under innevarande budgetår. Anslaget användes av hushållningssällskapen i främsta rummet för täckande av befattningshavarnas resekostnader, löner till sådana tjänstemän, till vilkas avlönande statsmedel icke alls eller endast delvis utgår, samt kostnader för kontorslokaler, telefoner och övriga expenser. Det är alltså i huvudsak sådana utgifter, som äro nödvändiga för att hålla hushållningssällskapens verksamhet i gång. Genom den fortgående kostnadsstegringen ha emellertid under senare år sällskapens utgifter av ifrågakvarande slag undan för undan stegrats. Då sällskapens inkomster icke ökat i motsvarande grad, har verksamheten som följd härav på flera håll gått med underskott. Under innevarande år komma de ekonomiska besvärligheterna att bli än större. Hälften av hushållningssällskapen redovisa sålunda redan i de för detta år fastställda inkomst- och utgiftsstaterna betydande underskott. Att märka är emellertid härvid, att dessa

stater gjordes upp och fastställdes, innan man kände till eller kunde förutse verkningarna och omfattningen av de betydande omkostnadsstegringar, som äro en följd av utvecklingen under allra senaste tid och som komma att drabba alla de utgifter, vartill ifrågavarande anslag främst användes. Det är därför uppenbart, att kostnaderna under året och därmed de verkliga underskotten komma att bli väsentligt större, även om man så långt möjligt försöker hålla utgifterna nere och gör vissa inskränkningar i verksamheten.

Möjligheterna att medelst kapitaltillskott få inkomster och utgifter att balansera äro med undantag för några få hushållningssällskap synnerligen begränsade. De ekonomiska svårigheterna under krigsåren medförde nämligen, att av sällskapen ägt kapital nära nog helt togs i anspråk för att täcka då uppkomna underskott å verksamheten. Det långt övervägande antalet sällskap disponerar sålunda ej längre något för den allmänna verksamheten tillgängligt kapital, varur driftunderskott kunna täckas. Om icke sällskapen skola tvingas till mera radikala och omfattande nedskärningar av verksamheten, synes därför det till dessa utgående omkostnadsanslaget böra höjas. Framhållas må vidare, att med hänsyn till det allvarliga världsläget torde den av sällskapen handhavda verksamheten för den egentliga jordbruksdriftens rationalisering böra stödjas så långt våra resurser tillåta. Erfarenheterna från närmast föregående krigsår ge tydligt vid handen, hur snabbt vårt lands försörjningsläge kan försämrast. Betydelsen av sällskapens åtgärder, särskilt för åstadkommande av produktionsförbättringar inom det mindre jordbruket, är så uppenbar, att det måste anses vara en god beredskapsåtgärd att sällskapen äga resurser och möjligheter att uppehålla en verksamhet av åtminstone oförändrad omfattning.

För att detta skall kunna ske är det erforderligt med en ganska betydande anslagsökning. Men med hänsyn till rådande statsfinansiella läge torde dock denna böra begränsas. Vi vilja därför föreslå, att anslaget höjes med ett belopp av 200 000 kronor. Detta skulle innebära en ökning av hushållningssällskapens nuvarande omkostnadsanslag med ej fullt 7 procent. En sådan höjning, ehuru i och för sig otillräcklig, är enligt vår mening nödvändig i förhållande till storleken av såväl redan inträffade som förväntade omkostnadsfördyringar under år 1951.

I fråga om denna anslagsökningens fördelning mellan hushållningssällskapen är det givetvis riktigast och lämpligast, att denna äger rum med beaktande så långt möjligt av de olika sällskapens nuvarande ekonomiska ställning och behov och alltså ej efter de för omkostnadsanslaget fastställda grunderna, vilka ju för övrigt äro under prövning. Trots de svårigheter, som på grund av sällskapens skiftande verksamhet äro förknippade med att göra en sådan fördelning rättvis, vilja vi sålunda på grund av den föreslagna anslagshöjningens speciella karaktär förorda, att denna sker i särskild ordning.

Det bör därför ankomma på Kungl. Maj:t eller lantbruksstyrelsen att verkställa ifrågavarande fördelning.

Med hänsyn till angelägenheten av att i största möjliga utsträckning söka begränsa statens utgifter vore det givetvis önskvärt, om ovan föreslagna och, som det synes oss, synnerligen väl motiverade anslagshöjning kunde komma till stånd inom ramen av det i statsverkspropositionens nionde huvudtitel angivna totala utgiftsbeloppet. En sådan lösning förutsätter emellertid, att ett eller flera andra anslag sänkas i motsvarande mån, dock utan att härav beroende eller finansierad verksamhet menligt påverkas eller behöver inskränkas. Vid dylika överväganden förefaller det icke helt utslutet, att anslaget Bidrag till jordbrukets rationalisering skulle med hänsyn till verksamhetens hittillsvarande omfattning, förefintlig anslagsreservation samt verksamhetens beräknade omfattning under nästkommande budgetår utan egentlig olägenhet kunna sänkas med ovan angivna belopp å 200 000 kronor.

Med stöd av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att anslaget Bidrag till hushållningssällskapen: Omkostnader måtte för budgetåret 1951/52 höjas med 200 000 kronor till 3 300 000 kronor.

Stockholm den 18 januari 1951.

		<i>Sam. B. Norup.</i>
<i>Abel Andersson.</i>	<i>Anders Petterson.</i> Dahl.	<i>John G. Löfroth.</i>
<i>Einar Hæggbloom.</i>	<i>Nils G. Hansson</i> i Skegrie.	<i>C. O. Carlsson</i> i Bakeröd.
<i>Johan Ahlsten.</i>	<i>Per Johnsson</i> i Kastanjegården.	<i>Gunnar Ericsson</i> i Näs.
<i>Harald Andersson</i> i Dunker.	<i>Nils Jönsson</i> i Rosshol.	<i>Carl Östlund.</i>
<i>David Boman</i> i Stafsund.	<i>J. Onsjö.</i>	<i>K. E. Hansson</i> i Skediga.